Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (kuues koda)

18. juuli 2013*

Eelotsusetaotlus — Põllumajandus — Ühine turukorraldus — Määrus (EMÜ) nr 3665/87 — Eksporditoetused — Eksporditava kauba kõrvalesuunamine — Eksportija tagasimaksmiskohustus — Pädevate asutuste poolt teabe esitamata jätmine sellise lepingupartneri usaldusväärsuse kohta, kel lasub pettusekahtlus — Vääramatu jõud — Puudumine

Kohtuasjas C-99/12,

mille ese on ELTL artikli 267 alusel Tribunal de première instance de Bruxelles'i (Belgia) 9. veebruari 2012. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 24. veebruaril 2012, menetluses

Eurofit SA

versus

Bureau d'intervention et de restitution belge (BIRB),

EUROOPA KOHUS (kuues koda),

koosseisus: koja president M. Berger, kohtunikud E. Levits ja J.-J. Kasel (ettekandja),

kohtujurist: V. Trstenjak,

kohtusekretär: A. Calot Escobar,

arvestades kirjalikku menetlust,

arvestades kirjalikke seisukohti, mille esitasid:

— Eurofit SA, esindaja: advokaat S. Woog,

— Belgia valitsus, esindajad: M. Jacobs ja J.-C. Halleux, keda abistasid advokaadid B. De Moor ja V. van Steenkiste,

— Euroopa Komisjon, esindajad: B. Burggraaf ja D. Triantafyllou,

arvestades pärast kohtujuristi ärakuulamist tehtud otsust lahendada kohtuasi ilma kohtujuristi ettepanekuta,

on teinud järgmise

* Kohtumenetluse keel: prantsuse.

otsuse

1 Eelotsusetaotlus käsitleb seda, kuidas tõlgendada mõistet „vääramatu jõud” komisjoni 27. novembri 1987. aasta määruse (EMÜ) nr 3665/87, milles sätestatakse põllumajandustoodete eksporditoetuste süsteemi kohaldamise üksikasjalikud ühiseeskirjad (EÜT L 351, lk 1), muudetud komisjoni 2. detsembri 1994. aasta määrusega (EÜ) nr 2945/94 (EÜT L 310 lk 57; edaspidi „määrus nr 3665/87”), tähenduses.

2 Taotlus esitati Eurofit SA (edaspidi „Eurofit”) ja Bureau d’intervention et de restitution belge’i (BIRB) vahelises vaidluses seoses nimetatud äriühingule võltsitud dokumentide alusel makstud eksporditoetuste tagasimaksmisega.

Õiguslik raamistik

3 Määruse nr 2945/94 põhjendused 1 ja 2 olid sõnastatud järgmiselt:

„ühenduse eeskirjad sätestavad eksporditoetuse andmise ainult objektiivsete kriteeriumide põhjal, seda eelkõige eksporditava toote koguse, laadi ja omaduste ning tema geograafilise sihtkoha osas; kogemusi arvestades tuleks intensiivistada võitlust ühenduse eelarvele kahjuliku eeskirjade eiramise ja eelkõige pettuste vastu; selleks tuleks kehtestada sätted alusetult makstud summade sissenõudmiseks ja sanktsioonid, mis mõjutaksid eksportijaid ühenduse eeskirju täitma;

eksporditoetuste süsteemi laitmatu funktsioneerimise tagamiseks tuleks sanktsioone kohaldada sõltumata süü vormist; ometi on teatavatel juhtudel otstarbekas sanktsioonidest loobuda, eriti kui on tegemist ilmse eksimusega, mida tunnistab pädev asutus, ja kohaldada tahtluse korral karmimaid sanktsioone”. [mitteametlik tõlge]

4 Määrus nr 3665/87 nägi ette eksporditoetuste saamise võimaluse ettevõtjatele, kes ekspordivad põllumajandustooteid väljapoole Euroopa Liidu territooriumi.

5 Määruse nr 3665/87 artikkel 5 sätestas:

„1. Diferentseeritud või diferentseerimata toetuse maksmise tingimuseks on see, et lisaks ühenduse tolliterritooriumilt väljaviimisele on tooted, välja arvatud juhul, kui need on transportimisel vääramatu jõu tõttu hävinud, imporditud kolmandasse riiki ja võimaluse korral konkreetsesse kolmandasse riiki 12 kuu jooksul alates ekspordideklaratsiooni vastuvõtmise päevast:

[…]

3. Kui toode on pärast ühenduse tolliterritooriumilt väljaviimist transportimisel vääramatu jõu tõttu hävinud,

— makstakse diferentseeritud toetuse puhul välja vastavalt artiklile 20 kindlaks määratud toetuse osa,

— makstakse diferentseerimata toetuse puhul välja kogu toetus.” [Siin ja edaspidi on osundatud määrust tsiteeritud mitteametlikus tõlkes]

6 Sama määruse artikli 11 lõikes 1 on sätestatud:

„Kui leitakse, et eksportija on eksporditoetuse saamiseks taotlenud kohaldatavast suuremat toetust, vastab kõnealuse ekspordi toetus tegelikult eksporditud toodete suhtes kohaldatavale toetusele, mida vähendatakse:

a) poolega taotletud ja tegelikule ekspordile kohaldatava toetuse vahest;

b) taotletud ja tegelikule ekspordile kohaldatava toetuse kahekordse vahe võrra, kui eksportija esitab tahtlikult valeandmed.

[…]

Punktis a sätestatud sanktsiooni ei kohaldata:

— vääramatu jõu korral,

— erandjuhtudel, kui pärast ekspordideklaratsiooni või maksedeklaratsiooni vastuvõtmist pädeva asutuse poolt ilmnevad eksportijast olenemata asjaolud, ja saades nendest asjaoludest teada, teatab eksportija nendest viivitamatult ja artikli 47 lõikes 2 sätestatud tähtaja jooksul pädevatele asutustele, välja arvatud juhul, kui pädev asutus on juba kindlaks teinud, et taotletud toetus ei ole õiguspärane,

— kui taotletud toetuse puhul on tegemist ilmse veaga, mida tunnustab pädev asutus,

[…]

Kui punktides a ja b sätestatud vähendamise tulemuseks on negatiivne summa, siis maksab kõnealuse negatiivse summa eksportija.

[…]”.

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimus

7 Eurofit on Belgia õiguse alusel asutatud äriühing, kes tegeleb piima töötlemisega ja piimatoodete ekspordiga kolmandatesse riikidesse.

8 Eurofit eksportis 1996. aasta juulis võid Itaalia kaudu Albaaniasse. Kaup kavatseti vedada veoautoga kuni Barini (Itaalia) ja seejärel laevaga Albaaniasse.

9 Itaalia vahendaja, kes ekspordiga tegeles, oli Itaalia äriühing Di Fenza & Figli (edaspidi „Di Fenza”). Kauba eest maksmine pidi toimuma enne tarnimist ja toetuse summa pidi olema kaetud pangagarantiiga.

10 Esimene tarne tekitas kahtlusi vahendaja usaldusväärsuse kohta. Nimelt suunati kaup Napolisse (Itaalia), ladustamiskoht ei olnud teada ning nimetatud linnast ei väljunud laevu Albaaniasse.

11 Pärast seda, kui Eurofit oli võtnud ühendust Belgia konsulaarasutustega Napolis, otsustas ta veoauto kodumaale tagasi tuua ja teatas sellest otsusest BIRB-le.

12 Vahendaja rahustas Eurofiti ning seejärel sõitis välja uus veoauto 22 tonni võiga. See saabus Barisse 14. augustil 1996.

13 BIRB kinnitas 10. septembril 1996 Eurofitile, et ta sai kätte dokumendi T5, millel olid vajalikud templid, mille olid pannud pädevad ametiasutused ning BIRB maksis välja esimese eksporditoetuse summas 1 521 670 Belgia franki.

14 Lisaks edastas Di Fenza Eurofitile dokumendi, mille Itaalia rahandusministeerium oli saatnud BIRB-le, ja dokumendi eksporditud kauba Albaanias turuleviimise kohta.

15 Eurofit teostas 26. septembril 1996 teise tarne, mille eest Di Fenza maksis sularahas. Toetuse tagatiseks välja antud tšekk osutus siiski katteta tšekiks.

16 BIRB kinnitas 31. oktoobril 1996 teist tarnet puudutava dokumendi T5 kättesaamist.

17 Eurofit saatis seejärel 1996. aasta juulist kuni novembrini kokku kümme veoautot, milles igaühes oli 22 tonni võid.

18 Nimetatud äriühing sai BIRB poolt viie esimese veoauto ja seitsmenda veoauto saatmise eest eksporditoetust summas 9 266 133 franki (229 701,44 eurot).

19 Seevastu peatas BIRB toetuse maksmise seoses kuuenda, üheksanda ja kümnenda veoautoga transporditud kaubaga.

20 Mis puudutab kaheksandat veoautot, mille arestisid Itaalia ametiasutused, siis esitas Eurofit Itaalia pädevatele kohtutele Di Fenza vastu kaebuse. Viimati nimetatud isikut karistati 2003. aastal kriminaalkorras dokumentide T1 ja T5 võltsimise eest.

21 Seejärel selgus, et tõenäoliselt ei olnud kogu eksporditud kaup kunagi Euroopa Liidu territooriumilt väljunud ning et BIRB-le saadetud ekspordidokumendid olid võltsitud.

22 BIRB nõudis 10. märtsil 1998 Eurofitilt alusetult makstud toetuste tagasimaksmist, millele lisandusid määruse nr 3665/87 artikli 11 lõikes 1 ette nähtud karistusele vastavad summad. Seejärel loobus BIRB siiski nõudmast samale karitustele vastavat summat.

23 Eurofit pakkus 1999. aasta juulis välja, et ta maksab saadud toetused BIRB-le tagasi, täpsustades siiski, et see makse ei välista tema õigust esitada hagi BIRB vastu.

24 Eurofit kaebas 2001. aasta septembris BIRB eelotsusetaotluse esitanud kohtusse, nõudes et BIRB maksaks tagasi asjaomased toetused summas 229 701,43 eurot ning talle ette nähtud toetused kuuenda, kaheksanda, üheksanda ja kümnenda veoauto eest sumas 164 299,79 eurot. Lisaks palus Eurofit vabastada ta karistusmakse maksmisest ekspordilitsentside kasutamata jätmise eest.

25 Eurofiti nõue tugineb määruse nr 3665/87 tähenduses vääramatu jõu erandi põhimõttele, mida on määratletud kui eksportija tahtest sõltumatute ebatavaliste ja ettenägematute asjaolude esinemist, mille tagajärgi ei ole kogu rakendatud hoolsusele vaatamata võimalik vältida.

26 Kuigi Eurofit möönab, et ainuüksi asjaolu, et tema lepingupartner, st Di Fenza pani toime finantspettusi, ei saa pidada vääramatuks jõuks, kuna lepingupartneri valikut käsitletakse riskina, mis jääb ettevõtja vastutuse alla, siis väidab ta 7. septembri 1999. aasta otsusele kohtuasjas C-61/98: De Haan (EKL 1999, lk I-5003) tuginedes, et käesoleval juhul saab ta tugineda vääramatu jõu erandile, kuna pädevad siseriiklikud asutused takistasid oma hoiakuga tal saada õiget pilti asjaomases tehingus esinevate riskide kohta ja ei pannud teda loobuma kas ekspordi alustamisest või siis selle jätkamisest.

27 BIRB vaidlustab igasuguse eksimuse olemasolu, mida talle saaks omistada, ning leiab vastupidi, et Eurofit ei tegutsenud kahju kandmise vältimiseks vajaliku hoolsusega. Mis puudutab eespool viidatud kohtuotsust De Haan, siis leiab BIRB, et see tehti käesolevale kohtuasjale kohaldatavatest õigusnormidest erinevate normide raames ning seega ei saa seda määruse nr 3665/87 sätetele üle kanda.

28 BIRB argumendi osas, et ta ei ole mingit eksimust toime pannud, märgib eelotsusetaotluse esitanud kohus, et Eurofiti esitatud vääramatu jõu erand ei ole samastatav pädevate siseriiklike ametiasutuste eksimuse mõistega. Eelotsusetaotluse esitanud kohus leiab seevastu, et asjaolu, et pädevad ametiasutused võisid vajadusel teadlikult hoida Eurofiti teadmatuses tema enda eksporditoiminguid puudutavatest asjaoludest ning sellest, et nad tollidokumente ei kontrollinud, isegi kui selle põhjuseks oli pooleliolev kriminaaluurimine, näib olevat asjakohane vääramatu jõu mõiste hindamisel, kuna Eurofiti poolt tema lepingupartneri usaldusväärsuse hindamine oli sel põhjusel moonutatud.

29 Neil tingimustel otsustas eelotsusetaotluse esitanud kohus menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmise eelotsuse küsimuse:

„Kui pädevad ametiasutused ei esita ettevõtjale palutud teavet või esitavad tahtlikult ekslikku teavet, moonutades tema hinnangut sellise lepingupartneri usaldusväärsuse kohta, kel lasub pettusekahtlus, siis kas võib järeldada, et tegemist on vääramatu jõuga määruse [nr]3665/87, milles sätestatakse põllumajandustoodete eksporditoetuste süsteemi kohaldamise üksikasjalikud ühiseeskirjad, tähenduses?"

Eelotsuse küsimuse analüüs

30 Eelotsusetaotluse esitanud kohus küsib oma küsimusega sisuliselt seda, kas määruse nr 3665/87 sätteid tuleb tõlgendada nii, et juhul kui pädevad siseriiklikud ametiasutused ei teavita eksportijat tema lepingupartneri poolt toime pandud pettuse kahtlusest, on tegemist vääramatu jõuga määruse tähenduses.

31 Sissejuhatuseks tuleb meenutada, et vastavalt väljakujunenud kohtupraktikale tuleb „vääramatu jõu" all mõista vääramatule jõule tugineva isiku tahtest sõltumatuid ebatavalisi ja ettenägematuid asjaolusid, mille tagajärgi ei olnud kogu rakendatud hoolsusele vaatamata võimalik vältida (5. veebruari 1987. aasta otsus kohtuasjas 145/85: Denkavit België, EKL 1987, lk 565, punkt 11; 5. oktoobri 2006. aasta otsus kohtuasjas C-377/03: komisjon *vs*. Belgia, EKL 2006, lk I-9733, punkt 95, ning 18. märtsi 2010. aasta otsus kohtuasjas C-218/09: SGS Belgium jt, EKL 2010, lk I-2373, punkt 44).

32 Vääramatu jõu mõistel on liidu õiguse kohaldamise erinevates valdkondades erinev sisu ja selle tähendus tuleb seetõttu määratleda sõltuvalt õiguslikust raamistikust, milles selle tagajärjed peavad tekkima (vt eelkõige 7. detsembri 1993. aasta otsus kohtuasjas C-12/92: Huygen jt, EKL 1993, lk I-6381, punkt 30; 13. oktoobri 1993. aasta otsus kohtuasjas C-124/92: An Bord Bainne Co-operative ja Compagnie Inter-Agra, EKL 1993, lk I-5061, punkt 10, ning eespool viidatud kohtuotsus SGS Belgium jt, punkt 45).

33 Määruse nr 3665/87 osas tuleb märkida, et selle artiklid 5 ja 11 toetuse maksmise tingimuste ning alusetult makstud summade tagastamise ja kohaldatavate karistuste kohta viitavad sõnaselgelt vääramatule jõule.

34 Nendes sätetes täpsustatakse ja piiratakse vääramatu jõu mõju eksporditoetuste valdkonnas (vt selle kohta 29. septembri 1998. aasta otsus kohtuasjas C-263/97: First City Trading jt, EKL 1998, lk I-5537, punkt 41).

35 Esiteks näeb määruse nr 3665/87 artikli 5 lõike 1 esimene lõik ette, et toetuse maksmise tingimuseks on see, et lisaks Euroopa Liidu tolliterritooriumilt väljaviimisele on tooted imporditud kolmandasse riiki (vt selle kohta eespool viidatud kohtuotsus First City Trading jt, punkt 27, ning eespool viidatud kohtuotsus SGS Belgium jt, punkt 40). Põhikohtuasja asjaolude asetleidmise ajal jõus olnud liidu õigusnormid sätestavad eksporditoetuste andmise ainult objektiivsete kriteeriumide põhjal, seda eelkõige eksporditava toote koguse, laadi ja omaduste ning tema geograafilise sihtkoha osas (11. juuli 2002. aasta otsus kohtuasjas C-210/00: Käserei Champignon Hofmeister, EKL 2002, lk I-6453, punkt 40).

36 Määruse nr 3665/87 artikli 5 lõige 3 näeb ette, et sellest põhimõttest erandina makstakse toetus ikkagi välja, kui toode on pärast liidu tolliterritooriumilt väljaviimist transportimisel vääramatu jõu tõttu hävinud, nii et seda ei saanud importivas kolmandas riigis tarbimiseks ringlusse lasta (eespool viidatud kohtuotsus SGS Belgium jt, punkt 43).

37 Sama määruse artikli 5 lõige 3 sätestab erandi tavapärasest eksporditoetuste maksmise korrast ja järelikult tuleb seda sätet tõlgendada kitsalt. Kuna vääramatu jõu esinemine on *sine qua non* tingimus toetuse saamiseks eksporditud kauba eest, mida importivas kolmandas riigis ei ole tarbimiseks ringlusse lastud, tähendab see, et antud mõistet tuleb tõlgendada nii, et toetuse maksmise juhtude arv on piiratud (eespool viidatud kohtuotsus SGS Belgium jt, punkt 46, ning analoogia alusel 20. novembri 2008. aasta otsus kohtuasjas C-38/07 P: Heuschen & Schrouff Oriëntal Foods Trading *vs*. komisjon, EKL 2008, lk I-8599, punkt 60).

38 Teiseks, mis puudutab määruse nr 3665/87 artiklit 11, siis tuleneb määruse nr 2945/94 põhjendustest 1 ja 2, et kogemusi arvestades tuleks intensiivistada võitlust liidu eelarvele kahjuliku eeskirjade eiramise ja eelkõige pettuste vastu ning selleks tuleks kehtestada sätted alusetult makstud summade sissenõudmiseks ja sanktsioonid, ning toime pandud eksimuse subjektiivsel aspektil ei ole selles osas tähtsust (vt selle kohta eespool viidatud kohtuotsus Käserei Champignon Hofmeister, punktid 40 ja 60). Nii muudab artikkel 11 eksportija karituste ähvardusel vastutavaks deklaratsiooni tõelevastavuse eest, võttes just nimelt arvesse tema rolli viimase turuosalisena põllumajandustoodete tootmise, töötlemise ja eksportimise ahelas (vt selle kohta eespool viidatud kohtuotsus Käserei Champignon Hofmeister, punktid 62 ja 81).

39 Kohaldatava karistuse osas sätestavad määruse nr 3665/87 artikli 11 lõike 1 esimese lõigu punktid a ja b, et kui eksportija on eksporditoetuse saamiseks taotlenud tegelikult eksporditud tootele kohaldatavast suuremat toetust, vähendatakse seda kas summa võrra, mis vastab poolele taotletud ja tegelikule ekspordile kohaldatava toetuse vahest, või summa võrra, mis vastab taotletud ja tegelikule ekspordile kohaldatava toetuse kahekordsele vahele, kui ilmneb, et eksportija esitas tahtlikult valeandmed.

40 Seega, tahtliku käitumise korral suureneb vaid sanktsiooni määr ning artikli 11 lõike 1 esimese lõigu punktis a ette nähtud sanktsioon on kohaldatav ka juhul, kui puudub eksportija eksimus. Viimati nimetatud juhul ei kuulu esimeses lõigus ette nähtud sanktsioon kohaldamisele vaid kolmandas lõigus ammendavalt nimetatud juhtudel (24. aprilli 2008. aasta otsus kohtuasjas C-143/07: AOB Reuter, EKL 2008, lk I-3171, punkt 17).

41 Määruse nr 3665/87 artikli 11 lõike 1 kolmandas lõigus loetletud erandite hulgas on nimelt vääramatu jõud, teatud erandjuhud, mida iseloomustavad eksportijast olenematud asjaolud, ning juhtum, kui taotletud toetuse puhul on tegemist ilmse veaga, mida tunnustab pädev asutus.

42 Tuleb siiski meenutada, et need sätted vabastavad eksportija üksnes karistusmaksete maksmisest, kuid mitte ettemaksena saadud toetuste tagasimaksmisest (vt selle kohta eespool viidatud kohtuotsus First City Trading jt, punkt 46).

43 Euroopa Kohus on selles osas juba otsustanud, et määruse nr 3665/87 artikli 11 lõike 1 kolmandas lõigus ammendavalt ära toodud loetellu ei saa lisada uut välistavat tingimust, mis tugineb eksportija süülise käitumise puudumisele. Isegi kui eksportija lepingupartneri süü või eksimus kujutab endast asjaolu, mis jääb eksportija kontrolli alt välja, kuuluvad need sellegipoolest tavapärase kaubandustegevuse riski alla ning neid ei saa kaubandustehingute puhul käsitleda millegi ettenägematuna. Eksportija on lepingupartnerite valimisel vaba ning peab võtma vajalikke ettevaatusabinõusid, kas lisades viimati nimetatutega sõlmitavatesse lepingutesse vastava klausli või sõlmides spetsiaalse kindlustuslepingu (vt selle kohta eespool viidatud kohtuotsus Käserei Champignon Hofmeister, punkt 80 ja seal viidatud kohtupraktika, ning eespool viidatud kohtuotsus AOB Reuter, punkt 36).

44 Käesoleval juhul tuleb märkida, et põhikohtuasjas vaidluse all olevad faktilised asjaolud ei kujuta endast vääramatut jõudu määruse nr 3665/87 artikli 5 lõike 3 tähenduses.

45 Kõnealust kaupa, mis, nagu nähtub eelotsusetaotlusest, ei olnud tõenäoliselt kunagi Euroopa Liidu territooriumilt väljunud, ei saa pidada määruse nr 3665/87 artikli 5 lõike 3 tähenduses kaubaks, mis on transportimisel hävinud.

46 Lisaks ei saa Eurofit tugineda määruse nr 3665/87 artikli 11 lõike 1 kolmanda lõigu esimeses taandes ette nähtud vääramatu jõu erandile. Nimelt on selge, et Eurofiti lepingupartner mõisteti kriminaalkorras süüdi eksporditoetuste raames dokumentide võltsimises. Käesoleva kohtuotsuse punktis 43 tsiteeritud kohtupraktika kohaselt kuulub selline asjaolu kaubandustegevuse tavapärase riski alla ning seda ei saa toetust saava ekspordiga seotud kaubandustehingute puhul seega käsitleda millegi ettenägematuna.

47 Peale selle tuleb tõdeda, et isegi kui tolliasutuse käitumist, mida heidetakse BIRB-le põhikohtuasjas ette ja mis seisneb selles, et ta ei edastanud eksportijale teavet või isegi edastas tahtlikult ekslikku teavet, võib võtta arvesse teatud erandjuhtude hindamisel määruse nr 3665/97 artikli 11 lõike 1 kolmanda lõigu teise taande tähenduses, ei vabasta selline käitumine asjaomast eksportijat kohustusest maksta tagasi alusetult saadud toetused (vt analoogia alusel eespool viidatud kohtuotsus Heuschen & Schrouff Oriëntal Foods Trading *vs*. komisjon, punkt 65).

48 Eespool viidatud kohtuotsus De Haan ei sea sellist järeldust kahtluse alla. Esiteks leidis Euroopa Kohus selle kohtuotsuse punktis 32, et vajadus sellise uurimise järgi, mis aitaks tuvastada ja tabada toimepandud või kavandatava pettuse autoreid või kaasosalisi, võib õiguspäraselt õigustada seda, et asjaomane ettevõtja jäetakse teadlikult kas osaliselt või täielikult teavitamata. Teiseks asus Euroopa Kohus sama kohtuotsuse punktides 53 ja 54 seisukohale, et sellise uurimise vajadused võivad endast juhul, kui maksukohustuslast ei saa süüdistada mis tahes pettuses ja hooletuses, õigluse tõttu kujutada selles kohtuasjas käsitletavatele asjaoludele kohaldatavates õigusnormides ehk nõukogu 2. juuli 1979. aasta määruse (EMÜ) nr 1430/79 impordi- või eksporditollimaksude tagasimaksmise või vähendamise kohta (EÜT L 175, lk 1), muudetud nõukogu 7. oktoobri 1986. aasta määrusega (EMÜ) nr 3069/86 (EÜT L 286, lk 1), artikli 13 lõikes 1 sätestatud eriolukorda.

49 Eespool toodud kaalutlusi arvestades tuleb esitatud küsimusele vastata, et juhul, kui pädevad siseriiklikud tolliasutused ei teavita eksportijat tema lepingupartneri poolt toime pandud pettuse kahtlusest, ei ole tegemist vääramatu jõuga määruse nr 3665/87 ja eelkõige selle määruse artikli 11 lõike 1 kolmanda lõigu esimese taande tähenduses. Kuigi selline teavitamata jätmine võib endast kujutada erandjuhtu määruse nr 3665/87 artikli 11 lõike 1 kolmanda lõigu teise taande tähenduses, ei vabastata see siiski seda eksportijat kohustusest hüvitada alusetult saadud eksporditoetus, kuna eksportija on vabastatud üksnes samast artiklist 11 tulenevate karistusmaksete maksmisest.

Kohtukulud

50 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus poolelioleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse siseriiklik kohus. Euroopa Kohtule seisukohtade esitamisega seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (kuues koda) otsustab:

Juhul kui pädevad siseriiklikud tolliasutused ei teavita eksportijat tema lepingupartneri poolt toime pandud pettuse kahtlusest, ei ole tegemist vääramatu jõuga komisjoni 27. novembri 1987. aasta määruse (EMÜ) nr 3665/87, milles sätestatakse põllumajandustoodete eksporditoetuste süsteemi kohaldamise üksikasjalikud ühiseeskirjad, muudetud komisjoni 2. detsembri 1994. aasta määrusega (EÜ) nr 2945/94, ja eelkõige selle määruse artikli 11 lõike 1 kolmanda lõigu esimese taande tähenduses. Kuigi selline teavitamata jätmine võib endast kujutada erandjuhtu määruse nr 3665/87 artikli 11 lõike 1 kolmanda lõigu teise taande tähenduses, ei vabastata see siiski seda eksportijat kohustusest hüvitada alusetult saadud eksporditoetus, kuna eksportija on vabastatud üksnes samast artiklist 11 tulenevate karistusmaksete maksmisest.

Allkirjad